

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה צעירה
שיעור 13, יחידת סיכום, שומר פיו ולשונו
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

13. שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו

יחידת סיכום
לשכבה הצעירה

הרציונאל:

"החפץ חיים" האמין באמונה שלמה כי המצוות לא ניתנו אלא אם אפשר לקיימן. לכן עם כל הקושי העצום הנובע מטבע אנוש, ביקש ללמדנו שאפשר לנצח את הנטייה הטבעית של האדם לדבר לשון הרע או לפחות לצמצם אותה. יחידה זו היא סיכום הנושא, ובה נצייד את תלמידינו בעצות כדי להימנע מדיבורים אסורים. בנוסף נציע דרכים שונות להמשיך ולעסוק בנושא חשוב זה.

המטרות:

- התלמידים יפנימו את המסר כי אפשר להימנע מלשון הרע.
- התלמידים ירכשו "צידה לדרך", כיצד אפשר להימנע מלשון הרע.
- התלמידים ימשיכו בעיסוק בנושא "טהרת הלשון" במסגרת הכיתה, גם לאחר סיום לימוד הנושא.

מבנה השיעור:

- שלב א': כתיבת עצות "כיצד אמנע מלשון הרע" (מליאה)
- שלב ב': מפרסמים את העצות (זוגות / שלשות / קבוצות)
- שלב ג': בדיקת העצות - האם הן עוזרות? (מליאה במהלך השבוע)
- שלב ד': דיון (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

- יש לבחור את העצות המתאימות לתלמידים (נספח 1) ולצלם כך שכל תלמיד יקבל עצה אחת (כל עצה תחולק לכמה תלמידים).
- יש להכין לכל קבוצה בריסטול שעליו היא תעצב את העצה.

מהלך השיעור:

פתיחה: כתיבת עצות "כיצד אמנע מלשון הרע" (מליאה)

- נספר כי זו יחידת הסיכום, ואנו רוצים לפתוח תקופה חדשה בחיי הכיתה. תקופה שבה נשתדל מאוד (וגם נצליח בעזרת ה') להימנע מלשון הרע. המטרה שלנו כעת היא לנסח עצות כיצד אפשר להצליח בכך. נכוון את התלמידים לחשוב:
 - כיצד נישמר?

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה צעירה
שיעור 13, יחידת סיכום, שומר פיו ולשונו
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- על מה נקפיד?
- עם מי נתחבר?
- כיצד נתייחס לחבר?
- נבקש לשמוע מספר עצות ונרשום אותן על הלוח.
- נספר לתלמידים כי הכנו מראש עצות אחדות. נחלק את העצות המתאימות (נספח 1) בין תלמידי הכיתה (נקפיד לחלק כל עצה במספר עותקים שווה).

שלב ב': מפרסמים את העצות (זוגות / שלשות / קבוצות)

- נבקש מהתלמידים להסתובב באופן חופשי בכיתה.
- ניתן הנחיה כי בכל פעם שנשמיע קול (מחייאת כף / הקשה בתוף / שריקה) - יש לעצור ולעמוד בזוגות. כל אחד מספר לבן הזוג את תוכן העצה שלו, ואחר כך הזוגות נפרדים.
- התלמידים ממשיכים להסתובב בכיתה באופן חופשי עד שנשמיע שוב קול.
- נחזור מספר פעמים על פעולה זו, שבה התלמידים מסתובבים בכיתה ולשמע הקול מסתדרים בזוגות ומספרים זה לזה על עצותיהם, עד שנרגיש שרוב העצות ידועות.
- נבקש מהתלמידים להתארגן לקבוצות על פי תוכן העצה.
- נבקש מכל קבוצה לעצב שלט ובו העצה שלה.
- נתלה את העצות על לוח קיר.

שלב ג': בדיקת העצות - האם הן עוזרות? (מליאה במהלך השבוע)

- נבקש מהתלמידים המעוניינים, לכתוב על מקרה שבו הם היו צריכים להימנע מלשון הרע.
- נאסוף את המקרים לצורך שימוש במהלך השבוע.
- נקריא בכל יום במהלך השבוע בפני התלמידים את אחד המקרים (אפשר להוסיף מהמקרים שלהלן).
- נפנה את תשומת לב התלמידים לשלטים התלויים בכיתה ובהם עצות כיצד להימנע מדיבור אסור.
- נשאל את התלמידים איזו מן העצות מתאימה לדעתם למקרה ונסמן את העצות המתאימות.
- נערוך דיון בסיום השבוע:
 - האם היו מקרים שלא מצאתם להם עצה?
 - האם היו עצות נוספות?
 - האם הייתה עצה שהשתמשתם בה הרבה?
 - מה המסקנות שלכם מפעילות זו?

מקרים שבהם יש להימנע מלשון הרע

- חבר שלי מתקשה בדיבור, רציתי לספר לאימא אך לא ידעתי אם זו רכילות או לא.
- כעסתי על רינה שלא שיתפה אותי במשחק הגומי, אני חייבת לספר על כך לענת.
- אחי לקח את הכדור החדש אף על פי שהיה תורי. כעסתי מאוד, אני מחכה ליוסי כדי לספר לו.
- תמיד מוותרים לאחותי הקטנה, אני רוצה לדבר על כך עם המורה.
- ראיתי את דני לוקח עיפרון מהשולחן של יוסי. "איזה חוצפן", חשבתי בלבי. האם לספר ליוסי?
- השכן שלי רמי הזמין אותי למשחק כדורגל. אני יודע שחבריו מרכלים במגרש. מה אעשה?
- שירה סיפרה לי בסוד שבקיץ משפחתה עוברת לדירה חדשה. אני מאוד רוצה לספר ליעלי.

רעיונות נוספים להמשך הפעילות:

- תכנון לימוד הלכות לשון הרע.
- חלוקת היום ליחידות זמן שבהם מתחייבים להקפיד יותר על הלכות לשון הרע.
- הכנת מדבקות של שמירת הלשון לטלפון ולמחשב.
- הכנת צמיד עם משפט שקשור בנושא.
- לימוד קטע התפילה: אלוקי נצור לשוני מרע.

נספח 1: עצות כיצד להימנע מלשון הרע

למוד זכות,
עין טובה

אם אשמע
דבור אסור לא
אאמין!

אלמד הלכות
שמירת הלשון

ארבה במעשים
טובים כלפי
חברי

ארבה במלים
טובות

אקפיד על
שמירת סוד

אשתדל לא
לכעס

אתפונ יותר
בתפלה

לא אדבר בלי
לחשב

אקפיד להיות
בחברה שפה
לא מדברים
דבורים אסורים

לא אתחנף

אשתדל לא
לקנא

אמנע מדבורים
שאנם נעימים

אקפיד על
דבור נקי

אתרגל לא
להזכיר בכלל
שמות של
אנשים אחרים

נספח 2: מקרים שבהם יש להימנע מלשון הרע

כעסתי על רינה שלא שיתפה אותי במשחק הגומי, אני חייבת לספר על כך לענת.

תמיד מוותרים לאחותי הקטנה, אני רוצה לדבר על כך עם המורה.

השכן שלי רמי הזמין אותי למשחק כדורגל. אני יודע שחבריו מרכלים במגרש. מה אעשה?

שירה סיפרה לי בסוד שבקיץ משפחתה עוברת לדירה חדשה. אני מאוד רוצה לספר ליעלי.

חבר שלי מתקשה בדיבור, רציתי לספר לאימא אך לא ידעתי אם זו רכילות או לא.

אחי לקח את הכדור החדש אף על פי שהיה תורי. כעסתי מאוד, אני מחכה ליוסי כדי לספר לו.

ראיתי את דני לוקח עיפרון מהשולחן של יוסי. "איזה חוצפן" חשבתי בלבי, האם לספר ליוסי?